1893 — 1973
80
років
Службі Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 63. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 5-го КВІТНЯ 1973 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, APRIL 5, 1973 No. 63. VOL. LXXX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Середа, 4 квітня 1973

ЦІЄЇ ОСЕНИ В НЮ ЙОРКУ ВІДБУДЕТЬСЯ чергова Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй, на яку має прибути прем'єр комуністичного Китаю Чжоу Ень-лай. ЗСА і червоний Китай не мають нормальних дипломатичних представництв, і тому найкращою нагодою для імовірної зустрічі президента Р. Ніксона з комуно - китайським прем'єром буде саме Генеральна Асамблея ОН.

З БАГАТЬОХ РЕСТОРАНІВ І ХАРЧІВЕНЬ у Пентагоні зникають ложки, миски, вилки, навіть великого розміру таці-підноси. За останні 9 місяців там було украдено 4 860 таць, понад 8 000 шклянок, понад 11 000 мисок тощо, а ложки й вилки зникають десятками тисяч. Дехто забирає їх собі на згадку, бо на багатьох є мала печатка „Пентагон". Там працює 26 400 людей, і не дивно, що між ними трапляються „колекціонери". Вже є пропозиція друкувати на кухонному начинні печатку „Украдено з Пентагону"!

У НЮ ЙОРКУ В ШКІЛЬНІЙ СИСТЕМІ ПРАЦЮЮТЬ 1989 охоронців ладу в школах, які наглядають за учнями, за інвентарем, бережуть речі від розкрадання. Однак, останнім часом виявилося, що багато з тих сторожів самі раніше бували в поліції за крадіжку, а деякі далі займаються тим фахом. Дотепер поліція перевірила минуле понад 500 охоронців, і виявилося, що 20 відсотків із них були замішані в крадіжки, а деякі були навіть убивцями.

НА КУБУ ДО КАСТРА ПРИЛЕТІВ генеральний секретар ЦК комуністичної партії Чехо - Словаччини Ґустав Гусак. Про причини візити докладно не повідомлено, але це має бути „візита дружби".

ГОЛОВОЮ НОВООБРАНОГО ПАРЛЯМЕНТУ У ФРАНЦІЇ СТАВ Едгар Фор, кол. французький прем'єр, колись лідер центрової Соціял - радикальної партії, але й колишній близький співробітник де Голля. Він отримав у голосуванні 274 голоси проти 180 голосів, які впали на кандидата соціялістів і комуністів. Сподіваються, що Едгар Фор, який став був відомим із своєї рішучости супроти студентських заворушень у 1968 році, підвищить тепер авторитет французького парляменту, як законодатної установи.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕДВАРД ГІТ ОПИНИВСЯ під натиском збоку частини преси, парляментаристів і робітничих спілок, щоб він наслідував президента Ніксона і вжив урядових заходів проти зросту дорожнечі та за привернення кари смерти. Коло 100 членів палати громад підписали вимогу привернення в Британії кари смерти за різні злочини. Кару смерти скасовано у Британії у 1969 році, як експеримент тимчасово на 5 років. Ця справа перейде під дебати палати громад у наступному тижні.

У ЛОНДОНІ СТРАЙКУЮТЬ 8.000 портових робітників, у конфлікті за підвищення винагороди. Внаслідку 27 заякорених кораблів не всилі вивантажити свої товари.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ПІДТРИМАВ комунікатом, що його проголосила офіційна пресова аґенція, закиди Північного В'єтнаму і В'єтконґу на адресу Америки, що вона нібито підштовхує Південний В'єтнам до щораз нового порушування договору про перемир'я у В'єтнамі.

В'ЄТКОНҐ ПРИЗНАЧИВ свого „обсерватора" до Об'єднаних Націй в особі Нґуєна Вана Тієна. В'єтконґ використав необережну заяву генерального секретаря Об'єднаних Націй Курта Вальдгайма в його розмові місяць тому у Парижі з „міністром закордонних справ" В'єтконґу панею Ті Бінь на тему такого „обсерватора". Державний секретар Віллям Роджерс запротестував проти приявности в Об'єднаних Націях такого „обсерватора" і заявив, що ЗСА не вважають В'єтконґ за уряд, представникові якого ЗСА зобов'язані дати в'їздову візу.

ШВЕЦІЯ ОФІЦІЙНО ПРОГОЛОСИЛА, що не прийматиме більше дезертирів з американських збройних сил. Директор шведського іміґраційного бюра заявив, що замало самого факту дезерції, щоби отримати право азилю: американським воякам не грозить тепер виїзд до В'єтнаму на війну, що її Швеція таврувала, і тому після закінчення тієї війни відпала причина уділювання азилю. У Швеції є кругло 450 американських дезертирів або втікачів від рекрутації і вони можуть там залишитися, але нових не прийматимуть.

ЧИСЛО РОЗВОДІВ В ІТАЛІЇ ЗМЕНШИЛОСЯ: у минулому 1972 році зголошено все ж 20.410 петицій на розводи, а в 1971 році — 55.615. Зате збільшилося число зголошень на леґальну сепарацію: з 21.514 у 1971 р. до 22.692 у минулому році. Справа розводів в Італії все ще дуже контроверсійна, бо Католицька Церква поборює їх: під натиском збоку всіх ліберальних кіл розводи два роки тому узаконнено.

У 80-РІЧЧЯ „СВОБОДИ"

УНС ПРИДБАВ 1,007 НОВИХ ЧЛЕНІВ ЗА ТРИ МІСЯЦІ 1973 РОКУ

В членській кампанії, яка ведеться тепер під знаком 80-річчя „Свободи", придбав УНСоюз впродовж трьох місяців 1973 року 1,007 нових членів. У місяцях січні та лютому прибуло до УНСоюзу разом 666 нових членів, а в березні наспіло до Головної Канцелярії ще 341 подання, що й дає разом здобуток 1,007 нових членів до кінця березня 1973 року.

Серед організаторів, які надіслали подання в березні ц.р., придбали по 4 і більше нових членів:

Іван Ганич (В. 147) — 11, Іван Одежинський (В. 153, 216 і 422) — 11, Роман Татарський (В. 94) — 10, д-р Атанас Слюсарчук (В. 174) — 7, Володимир Федорів (В. 374) — 7, Михайло Кіґічак (В. 240) — 6, Іван Малко (В. 320) — 6, Текля Мороз (В. 465) — 6, Іван Петрунцьо (В. 78) — 5, Карло Кобіто (В.121) — 5, Михайло Федишин (В. 155) — 5, Петро Щерба (В. 173) — 5, Богдан Дейчаківський (В. 233) — 5, Володимир Гавриляк (В. 316) — 5, Катерина Онуфрик (В. 416) — 5; по 4 нові члени здобули: Михайло Стах (В. 31), Тарас Сливинський (В. 59), Андрій Іванюк (В. 106), Ярослав Леськів (В. 133), Стелла Раєн (В. 171), Іван Пригода (В. 200), д-р Василь Палідвор (В. 204), проф. Олександер Бережницький (В. 360), Федір Петрик (В. 362) і Дарія Мамило (В. 474).

Посол С. Корчинський домагається іншомовних радіопередач в Канаді

Оттава. — В часі дебат в Палаті громад Канадського Парляменту 27 березня посол С. Корчинський (округа МекКензі, Саскачеван) поновно підняв питання радіомовлень та телевізійних пересилань мовами різних етнічних груп у додатку до радіо- і телевізійних передач офіційними мовами (англійською та французькою). Між іншим він звернув увагу на потребу включити в програму мови канадських ескімосів (інуїтів) та індіянського племени Крі. Крім того, посол Корчинський нав'язав у своєму виступі до меморандуму Комітету Українців Канади, в якому Президія КУК пропонує заініціювання пробних пересилань по радіо і телевізії окремими мовами канадських етнічних груп. Відповідаючи на запити посла Корчинського, державний секретар Джеймс Гюг Фолкнер поінформував, що хоч на сучасному етапі пересилання мовами ескімосів та індіян не є

Посол Стенлей Корчинський

можливі, то ця пропозиція заслуговує на увагу уряду і повинна б бути примінена. Знову ж міністер для справ багатокультурности в Канаді д-р С. Гайдаш заявив, що він продискутує пропозиції Комітету Українців Канади з міністрами, які безпосередньо відповідають за справи радіомовлень та телевізійних пересилань.

Сенат підтримав вето Президента більшістю 4 голосів

Вашингтон. — Президент Ніксон здобув у Сенаті велику перемогу. Намагання деякої частини демократичних сенаторів уневажнити Президентове вето в справі схваленого Конгресом видаткування на допомогу для упосліджених умово і фізично осіб зазнали поразки. Під час голосування за утриманням Президентового вето заявилося 60 сенаторів проти 36, тобто на чотири голоси менше, як цього було треба для уневажнення вето, що вимагало 2/3 голосів. Водночас із цим відпала можливість будь-яких заходів Палати Репрезентантів у цій справі. Голосування виявило, що не тільки республіканці, але й демократи підтримають Президента в його намаганнях обмежити федеральне видаткування. Так же само немає виглядів на те, щоб Конгресові вдалося провести такі чи інші законопроєкти, які не матимуть згоди Президента. Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Майк Менсфілд з Монтани заявив у зв'язку з цим, що перебування Президента при кермі покищо буде тривати. Сенатор Гюберт Гомфрі, демократ із Міннесоти і минулорічний кандидат на Президента, назвав вислід голосування в Сенаті обурливим. Схвалена Конгресом програма регабілітації умово і фізично упосліджених осіб передбачала видаткування 2,6 більйона долярів на протяг двох років для підтримки стейтів у цій ділянці, зокрема для допомоги тим, що нездатні до праці і для вишколу фізично упосліджених. Була схвалена первісно ця програма регабілітації упосліджених в лютому цього року 86 голосами проти двох у Сенаті і з початком березня 318 голосами проти 57 у Палаті Репрезентантів.

Торгівців наркотиками будуть карати 10-30 роками тюрми

Вашингтон. — Сенат проголосував за законопроєктом, за яким будуть суворо карати осіб, які самі не є наркоманами, але торгують наркотиками. За продажу однієї десятої унції отруйної „героїни" такою особою, її покарають 10 до 30 роками ув'язнення, без права будьяких „випробувань" чи помилувань. Якщо така особа, вийшовши з тюрми, вдруге поповнить такого ж типу злочин, то її посадять у в'язницю до кінця життя, без права на будь-які полегші впродовж перших 30 років. Федеральні судді не матимуть жадного іншого вибору в засудах таких злочинців, лише будуть змушені суворо дотримуватись закону. Цей закон не буде застосовуватися до інших продавців наркотиків, які самі є наркоманами, та які торгують — без огляду, чи вони є наркоманами, чи ні — не найбільш небезпечними „героїною" та „кокаїном", а іншими видами наркотичного дурману. За цим же новим законом, особа, яка вчинила грабунковий напад на банк тощо, або ж викрадення іншої людини, із застосуванням зброї, буде засуджена на 5 до 15 років ув'язнення, а коли згодом повторить такий злочин — то на 15 до 30 років ув'язнення.

ВЕЛИКОДНЯ РАДІЄВА ПРОГРАМА В НЮ ЙОРКУ

На сам Великдень, 29-го квітня ц.р., відбудеться одногодинна святочна радієва програма „Гомону України" на радіостанції WEVD, на хвилях 97.9 FM в Ню Йорку, і триватиме від години 9:30 до 10:30 вечером. Зміст програми буде виповнений привітами, побажаннями та піснями, веснянками, гаївками. Буде поданий також докладний традиційний перебіг Великодніх Свят, що їх в минулому так величаво відмічувано на наших Рідних Землях — в Україні. Програму підготовляє та нею кермуватиме радієвий коментатор д-р М. Сидор-Чарторийський з родиною з Ню Йорку.

УВАН у ЗСА влаштовує Шевченківську наукову конференцію

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА влаштовує у суботу 7 квітня Шевченківську наукову конференцію. У програмі конференції, що її відкриє віце-президент УВАН у ЗСА проф. Іван Фізер, передбачені доповіді проф. Петра Одарченка з Вашинґтону п. н. „Огляд останніх праць з шевченкознавства", ред. Петра Голубенка на тему „Від Шевченка до сучасности: Символіка українського романтизму", як також спогад проф. Івана Замші про святкування сторіччя з дня народження Т. Шевченка в 1914 році у Харбіні. Відбудеться конференція в залі УВАН при 206 Вест 100 вул. в Ню Йорку. Початок о год. 4.30 по пол.

ЗСА І ПІВДЕННИЙ В'ЄТНАМ ПЕРЕСТЕРІГАЮТЬ КОМУНІСТІВ — ЗСА ВИКЛЮЧАЄ СВОЮ ДОПОМОГУ ВІЙСЬКОМ

Сан Клементе. — На закінчення дводенного перебування президента Південного В'єтнаму Нгуєна Вана Тіє у тій західній резиденції президента Ніксона проголошено обширний спільний комунікат, в якому стверджено, що дводенні їхні розмови проходили в „дуже сердечній атмосфері", „сумісній з приязню, яка існувала між тими двома країнами. Вони осягнули повну згоду у своїх поглядах". Конкретно, президент Ніксон обіцяв Південному В'єтнамові надалі допомогу економічну й військовими доставами, допускальними за договором про закінчення війни у В'єтнамі, але покликався на „доктрину Ніксона", яка застерігається проти висилання в допомогу азійським чи далекосхідним країнам американського війська. Водночас обидва президенти висловили стурбування з приводу порушування договору про перемир'я Північним В'єтнамом, який пересилає всупереч тому договорові військо і зброю до Південного В'єтнаму, і перестерегли, що „дії, які загрозять основам договору, вимагатимуть відповідної рішучої реакції". Обидва президенти висловили теж своє стурбування з приводу того, що комуністична сторона не дотримує постанови договору про перемир'я, яка наказує відкликання всіх чужих військ з Ляосу і Камбоджі. З свого боку обидва президенти заявили, що вважають за конечне дотримуватись „скрупулятно" постанов договору про перемир'я і замирення та висловили переконання, що закінчення війни у В'єтнамі повинно принести мир і безпеку у цілому Півдні Азії. Комунікат обширно говорить про економічну відбудову Півд. В'єтнаму і реформи у ньому. Президент Нгуєн Ван Тіє відлетів уже з своєю дружиною, міністрами закордонних і фінансових справ та іншими членами свого почету до Вашинґтону. У нарадах з ним у Сан Клементе брали участь поруч із президентом Ніксоном державний секретар Віллям Роджерс, Генрі Кіссінджер, дотеперішній амбасадор у Сайгоні Елсворт Банкер, призначений на наслідника по ньому Ґрагам Мартін і інші високі урядовці.

ЗСА продовжують бомбардування комуністичних військ у Камбоджі

Вашингтон. — Американське летунство продовжує бомбардувати своїми найважчими машинами Б-52 скупчення комуністичних військ і шляхи комунікації на опанованій комуністами території у сусідній з В'єтнамом Камбоджі. Сенатор Томас Іґлтон, демократ з Міссурі, критикував участь американського летунства в Камбоджі, закидаючи урядові, що він не має правних основ для такої акції, а якщо така акція потрібна, то вона повинна дістати апробату від Сенату. Однак секретар оборони Елліот Річардсон покликався на Бюджетовій Підкомісії у палаті репрезентантів на ту точку договору про перемир'я у В'єтнамі, яка наказує комуністичній стороні відкликати свої війська з Ляосу і Камбоджі, і заявив, що поки це не станеться — ЗСА мають право допомагати летунством державному війську у Камбоджі. За газетними твердженнями — Генрі Кіссінджер виразно перестеріг був комуністичну сторону, ще перед підписанням договору про премир'я, що порушення того договору комуністами викличе реакцію Америки. Тому Елліот Річардсон не виключив, що коли б Північний В'єтнам повів нову аґресію проти Південного В'єтнаму, то Америка відповість новим масовим бомбардуванням Північного В'єтнаму. Пресовий секретар Білого Дому Роналд Зіґлер відмовився входити ближче в цю справу, заявивши, що це „гіпотетична ситуація", якої нема чого тепер розглядати, та висловив переконання, що такої „гіпотетичної ситуації" не буде в життьовій дійсності.

Совєти випустили у всесвіт нову космічну лябораторію

Москва. — За коротким комунікатом ТАСС-а Совєтський Союз вистрілив в космос „нову станицю Салют 2" для „науково-технічних дослідів і експериментів у космічних летах". „Салют 2" не має людської залоги і нічого не сказано, чи Совєти вишлють слідом за тим космічним кораблем інший корабель, який злучився б з попереднім і перевів на нього людську залогу. Таку спробу зроблено після того, як 19 квітня 1971 року вистрілено „Салют 1". В три дні пізніше відлетів слідом за ним „Союз 10", злучився в космосі з „Салютом 1", але не перевів туди своїх астронатів і вернувся на Землю. 6 червня 1971 р. три совєтські астронавти відлетіли з „Союзом 11", злучилися з „Салютом 1" і пересілись на нього та перебували у ньому 23 дні. Але коли вони повернулись на Землю 29 червня 1971 року, то в кабіні знайдено тільки три мертві тіла. Американська космічна програма передбачує висилання в космос першої експериментальної лябораторії „Скайлаб" в наступному місяці. Вона буде тричі така велика, як „Салют 1". Хоча Совєти не виявили, з якого місця вистрілено „Салют 2", американські фахівці здогадуються, що це сталося, як звичайно, з Байканару в Казахстані.

У травні буде запущена космічна лябораторія „Скайлаб"

Кейп Кеннеді. — Двоступенева велика ракета типу „Сатурн-5" у середині місяця травня має винести в космос „Скайлаб" — першу американську і першу в світі велику космічну лябораторію. „Скайлаб" важить близько 100 тонн. Наступного дня після запуску й утривалення орбіти „Скайбалу", до неї буде запущено першу команду з трьох астронавтів, які там житимуть і працюватимуть впродовж одного місяця. Коли все відбуватиметься за пляном, то в кінці місяця до них прилетить нова партія астронавтів-науковців, а перші три повернуться на Землю. Таким способом відбудуться кілька чергувань. До першої групи входять астронавти: Чарлз Конрад, д-р Джозеф Кервін та Пол Вейц. Всі вони мають спеціяльну освіту в ділянці астронавтики та ще окремі спеціялізовані знання. До „Скайлабу" в космосі зможе при кожній потребі прилетіти із Землі космічний корабель і привезти все, що потрібно для життя чи наукових експериментів.

Верховний Архиєпископ Йосиф Сліпий прибуде до ЗСА 12 травня ц. р.

Филядельфія. — Згідно з повідомленням газети „Америка" з 31 березня ц. р., в четвер, 29 березня ц. р. Преосв. кир Василь Лостен відбув засідання з представниками місцевого Відділу УККА та повідомив присутніх, що Блаженніший Верховний Архиєпископ кардинал Йосиф Сліпий прибуде до Филядельфії в суботу 12 травня 1973 у вечірніх годинах. Владика поінформував також про це не випрацьований в подробицях плян урочистостей. По вичерпній дискусії узгіднено, що треба створити діловий громадський комітет, який діятиме під патронатом Високопреосвященного кир Амврозія та всіх Владик. Завдання цього Комітету буде допомагати Митрополії в цьому, щоб привітання і перебування Блаженнішого Верховного Архиєпископа у ЗСА відбулись якнайторжественніше й величаво.

Одинадцятий Крайовий Пластовий З'їзд ЗСА відбудеться в днях 7-8 квітня на Союзівці

Ню Йорк (О. Л-ий). — У програмі запланованого на дні 7-8 квітня ц. р. Одинадцятого Крайового Пластового Зїзду ЗСА, як найвищого органу Організації Української Пластової Молоді „Пласт" у ЗСА, що відбудеться на Союзівці, передбачене звітування із дворічної діяльности та вибір нової Крайової Пластової Старшини і Крайової Пластової Ради на наступних два роки. Крім членів теперішньої Старшини і Ради та делеґатів пластових станиць у з'їзді візьмуть участь Начальний Пластун пл. сен. д-р Юрій Старосольський, голови й члени Головної Пластової Ради й Булави та представники центральних і крайових організацій. Уступаючу Крайову Пластову Старшину очолює в цій каденції пл. сен. Павло Дорожинський, а Крайову Пластову Раду пл. сен. Ярослав Бойдуник. Делеґати на З'їзд одержали надруковані звіти Крайової Старшини так, що після підсумків праці голови КПСтаршини більше часу буде призначено на дискусію та обговорення виховних та організаційних проблем на нарадах поодиноких комісій З'їзду.

Д-р Юрій Старосольський, Начальний Пластун

Увечері в суботу, 7-го квітня відбудеться спільна вечеря учасників З'їзду, гостей та представників організацій, під час якої Начальний Пластун пл. сен. д-р Юрій Старосольський виголосить слово до пластунів. До участи в З'їзді, а зокрема у спільній зустрічі-вечері запрошено представників інших молодечих організацій, центральних та крайових товариств та преси. В неділю рано, 8-го квітня пластові капеляни о. Богдан Смик та митроф. протопресвітер о. Артемій Селепина відслужать св. Літургію в намірені Українського Народу й Українського Пласту.

Українські науковці взяли участь в лінґвістичному з'їзді

Блумінгтон, Індіяна (Н. Н.) — В днях 28-30 березня ц. р. відбувся тут в Університеті Індіяна третій Лінґвістичний симпозіюм романських мов, з участю понад 100 спеціялістів з Америки, Канади й Европи, між ними д-р Едвард Бурштинський, професор лінґвістики й романського мовознавства Торонтонського Університету, та д-р Богдан Сацюк, професор лінґвістики й еспанського та портуґальського мовознавства Університету Флориди. Проф. Бурштинський, який є головним редактором „Канадського Лінґвістичного Журналу", був предсідником пообідньої сесії першого дня нарад. Наступного дня, проф. Сацюк виступив з доповіддю на тему „Правило наголосу в еспанській мові та мовна еволюція". Проф. Сацюк був співорганізатором першого Лінґвістичного симпозіюму романських мов, який відбувся 1971 р. в Університеті Флориди та започаткував цю серію наукових з'їздів. Однотомник з доповідями першого симпозіюму появився друком при кінці минулого року під редакцією проф. Жана Касаґранд і проф. Б. Сацюка.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРО АМЕРИКАНСЬКИХ РУСИНІВ

Піттсбурґ. У найближчу суботу, 7-го квітня, тут в Дюкейн університеті, в залі Юніон Голл, о год. 1-ій по полудні відбудеться конференція для насвітлення деяких питань з життя американських русинів з Карпатської України. Вступне слово скаже о. д-р Василій Шерегій, заступник голови Карпатського Дослідного Центру, а з доповідями виступлять: проф. д-р Петро Стерчо, д-р Річард Ренофф та Едвард Касинець з Колюмбійського університету. Модератором буде д-р Павло Маґочий.

СУЖА ВЛАШТОВУЄ ПАНЕЛЬ

Ню Йорк. — Управа Спілки українських журналістів Америки разом з Літературно-мистецьким Клюбом у Ню Йорку влаштовують у найближчу п'ятницю 6 квітня ц. р. в ЛМКлюбі вечір, присвячений проблемі літературно-мистецької критики в українській пресі. У панелі на цю тему візьмуть участь — літературознавець і критик д-р Лука Луців, мистець і мистецтвознавець Петро Андрусів і музика та музиколог д-р Андрій Шуль. Модератором буде ред. Іван Кедрин. Початок імпрези — 7.30 веч.

БЕНКЕТ ВОЯКІВ УНА НА „СОЮЗІВЦІ"

Союзівка, Керґонксон. — Братство кол. вояків 1-ої Дивізії Української Національної Армії, УНА, відзначає 30-ліття створення дивізії „Галичина" бенкетом і балем на Оселі УНСоюзу „Союзівці". Імпреза відбудеться в дні 5 травня, розпочнеться о 6-ій пополудні; будуть мистецькі виступи, на балю пригравтиме оркестра О. Строцького, співатиме Б. Бемко. Квитки-місця замовляти телефонічно до 25-го квітня в Адміністрації „Союзівки": (914) 626-5641.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Політиканство і сенсація

Видатний американський коментатор Джозеф Алсоп дивується, чому, коли історія напевно запише Ричарда Ніксона, як енергійного, вдумливого й відважного президента, який доконав таких переломових подій, як закінчення В'єтнамської війни і нав'язання зв'язків з суходільним Китаєм, Конгрес і засоби інформації — преса, радіо і телевізія — найбільше уваги присвячують так званій афері Вотергейту. Це безумовно явище нездорове. Продовжування до безконечности сенатського слідства в цій справі, коли державний суд давно вже перевів розправу проти 5-ох винуватців і засудив їх на суворі кари, аж надто виразно подобає на суто партійницьку кампанію проти Білого Дому. Ціль цього сенатського слідства насправді не в тому, щоб знайти закулісових ініціяторів і протекторів тієї історії на Вотергейті, а щоб скомпромітувати декого з найближчого оточення президента Ніксона і тим самим вдарити по ньому самому. У цих партійницьких маневрах не береться на увагу, що шкоди завдається доброму імені цілої держави.

Афера Вотергейту сталася ще в червні мин. року і була вже голосно розреклямована перед виборами, як засіб демократичної виборчої кампанії, що не мав жадного реального успіху. І тепер широкі кола суспільства ставляться байдуже до галасу, що його роблять сенатори і газети, які багато місця присвячують справі Вотергейту виключно тому, що це „сенсація", яка пахне скандалістикою. Влім до чужої партійної домівки і влаштування там підслухових апаратів, щоб використати добуті таким чином матеріяли для своїх політичних цілей — це безумовно жалюгідна, недопускальна і каригідна справа. І суд слушно покарав винуватців. Але роздувати ту історію і перемелювати її на тисячі ладів та ганятися за щораз дальшими уявними винуватцями — це теж негідне видовище.

Від сенаторів вимагається, щоб вони відрізняли речі великі від малих. Хоч яка афера Вотергейту погана і прикра, вона таки дуже маленька у порівнянні з такими великими речами, як війна і мир, міжнародна монетарна криза, поворот полонених, загроза масового совєтського зброєння. Коли для деяких сенаторів Вотергейт має першенство над цими справами, то пересічний громадянин із „здоровим глуздом" напевно іншої думки.

„Китаїзований марксизм"

Московська преса не без приємности підхопила найновішу характеристику комуністичного Китаю, яка полягає в тому, що там тепер культивується „китаїзований марксизм". Вислів висмикнуто із книжки індійського парляментариста Шаші Бгушань „Тінь Китаю над Індією і Банґладешем". Зміст книжки індуського комуніста цілковито на руку московським комуністам. Автор, наприклад, пише про великодержавний шовінізм у комуністичному Китаї, про намагання партії перетворити Мао Тсе-тунґа на „божка", про те, що червоний Китай „вносить розкол у міжнародний комуністичний рух". Такі твердження підхопила московська преса, а за нею й її підголосок „Радянська Україна" з 25 березня, додаючи: „Китай іде далі шляхом мілітаризму та шовінізму. Великодержавний шовінізм пекінських керівників випливає з їх відходу від справжнього марксизму - ленінізму".

Якщо мова про „справжній марксизм", то не годилося б комуністичній пресі оминати одного із своїх стовпів: треба було б послідовно писати про „справжній марксизм-ленінізм-сталінізм", до чого варто б додати ще й „хрущовізм", „маленковізм" та сучасний „брежнєвізм", адже все це — провідні комуністичні діячі. Та річ не в цьому. Яка різниця між справжнім китайським і справжнім російським „комунізмами"? В СССР є поневолені народи не російської національности, і в Китаї вони є, їх там понад 45 мільйонів не китайської національности, і їх китаїзують. У червоному Китаї є комуни та колгоспи, і в СССР вони становлять основу збанкрутованого господарства. У Китаї дозволена єдина політична партія — і в СССР єдина політична партія. У Китаї економічна нужда та купівля хліба в ЗСА, і в СССР — те ж саме. Існує китайський великодержавний шовінізм, існує і російський великодержавний шовінізм.

Розбіжності між Пекіном і Москвою випливають з намагань опанувати комуністичний рух в інших країнах. До того ж Москва хоче втримати, а Пекін привернути собі спірні землі. Ці розбіжності зростатимуть, а впарі з тим зростатимуть і їхні великодержавні шовінізми, які далекі від найелементарнішого поняття інтернаціоналізму.

М. Сосновський

ДМИТРО ДОНЦОВ

(2)

Вибух першої світової війни застав Донцова у Львові, де він разом з групою еміґрантів з Наддніпрянської України заклав у 1914 р. Союз Визволення України. Коли ж з незалежних від Донцова причин він мусів незабаром цей Союз покинути, тоді він розгорнув широку політично - інформаційну діяльність з рамени Української Парляментарної Репрезентації на терені Німеччини, Швеції і Швайцарії, публікуючи періодичні бюлетені та видаючи інформаційні брошури німецькою мовою про Україну і „українську державну ідею".

До Львова Донцов повернувся в 1917 р. по відступі з Галичини р о с і й ських військ. Користаючи з побуту у Львові, Донцов вписався на Львівський університет, де завершив свої студії, одержавши науковий ступінь доктора юридичних наук. Незабаром після того він поробив заходи, щоб переїхати до Києва, куди прибув під кінець березня 1918 р. В Києві Донцов продовжував публіцистичну діяльність, і на книжковому ринку появилися його нові брошури. Одночасно він активізувався на форумі Української Хліборобської Демократичної Партії разом з Сергієм Шеметом, Вячеславом Липинським і Миколою Міхновським.

Після гетьманського перевороту під кінець квітня 1918 р. Донцов прийняв пропозицію гетьмана Скоропадського очолити Українську Телеграфічну Агенцію. На цій роботі Донцов працював до часу проголошення гетьманом Скоропадським федерації з Росією, але після повалення гетьманського режиму Донцов не міг оставатися в Києві, бо він опинився на списках „ворогів Української Народної Республіки" і йому загрожувала смерть. З допомогою С. Петлюри та Є. Коновальця йому пощастило уникнути такої долі і він дістав спрямування на працю при українському посольстві в Швайцарії, де вів інформаційну службу аж до упадку української держави і ліквідації посольства.

В 1921 році, після короткого побуту у Відні він повернувся до Львова, де проживав до 1939 року і де мав змогу розвинути незвичайно активну публіцистично - видавничу діяльність, користаючи з активної допомоги Євгена Коновальця та УВО. У Відні появилася перша більша праця Донцова „Підстави нашої політики", межовий твір між творчістю Донцова до часу 1-ої світової війни і 20-х та 30-х років.

Роки 1921-1939 — це роки найбільшого розквіту публіцистичного таланту Донцова і роки найбільшого його впливу на формування української політичної думки. Розійшовшися з УСДРП і українським соціялістичним рухом та не знайшовши місця в рядах гетьманської організації, яка продовжувала на еміґрації традиції Української Хліборобської Демократичної Партії, Донцов остаточно став на позиціях українського націоналізму і в скорому часі вибився на передового українського націоналістичного ідеолога.

Маючи до своєї диспозиції такі періодичні видання як „Заграва" (1923-24), „Літературно - Науковий Вістник" (1922-32), та „Вістник" (1933-39), Донцов на їх сторінках розвинув ідеологію т. зв. чинного (інтеґрального) націоналізму і свою теорію соціяльної та політичної організації нації. Редаговані ним видання (Книгозбірня „Вістника") стали виразниками й речниками „чинного націоналізму" і вирішально причинилися до розриву з традиціями й світоглядом періоду українського відродження кінця XIX і початку XX ст. та доби визвольних змагань. У той же час Донцов опублікував ряд своїх менших та більших творів, в яких центральне місце зайняв „Націоналізм", що появився 1926 року. Ідеологія „чинного націоналізму" у свою чергу чимало заважила на формуванні ідейно - програмових позицій українського націоналістичного руху, що оформився 1929 року в Організації Українських Націоналістів (ОУН).

З вибухом війни в 1939 році Донцов мусів припинити свою видавничу діяльність. Під кінець серпня 1939 р. появилося останнє (9-те) число „Вістника", а вже 2 вересня Донцова арештувала польська поліція і перевезла до концтабору у Березі Картузькій, звідки він вийшов по падінні польської держави. В 1940-41 роках Донцов поновив спробу видавничої діяльности в Букарешті, де появилося декілька чисел „Батави", але це вже була остання публікація, з ініціятивою якої він самостійно вийшов.

В роки Другої світової війни Донцов не брав активної участи в українському житті, обмежившися написанням чергової книжки „Дух нашої давнини", у якій дав вислів своєму „традиціоналізмові", що мав би бути своєрідним завершенням ідеології „чинного націоналізму". Напередодні III Надзвичайного Великого Збору ОУН в 1943 році Провід ОУН звертався до Донцова з пропозицією подати завваги до проєкту нової програми ОУН, але цих завваг Великий Збір не взяв до уваги, схвалюючи програму, яка була запереченням ідейних засад „чинного націоналізму". Цим треба, правдоподібно, пояснити негативне наставлення Донцова до крайової ОУН та її найвидатніших публіцистів 40-х і 50-х років, що особливо сильно виявилося у його статтях повоєнного періоду, які негативно оцінив Провід ОУН в Україні в 1949 р.

Під кінець Другої світової війни Донцов перебував в Празі, а по захопленні Чехії совєтськими військами переїхав до Німеччини. По корот-

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Мельник

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКА СПІЛЬНІСТЬ

Думати і плянувати на довшу мету ніколи не завадить. Китайці це роблять, шукаючи політичних союзників і джерел економічної допомоги. Росіяни це роблять, стараючись забезпечити запілля, бо ануж! Чому і українцям про це не думати? Імперії не вічні, а воєнні конфлікти не виключені, зокрема тоді, коли мільйони людей озброєно по зуби.

У зв'язку з цим мимоволі приходять на думку політичні перспективи окупованих Росією націй, а зокрема України й Польщі. І тут не виключено, що ворожнеча між українцями і поляками могла б катастрофічно відбитися і на тих і на тих. З другого боку політична і економічна спільність цих двох націй могла б стати центром третьої сили на европейському континенті.

Які можливості такої спільности і які з того користі? Польща вже довгий час веґетує між молотом та ковадлом, але, не зважаючи на це, поляки психологічно нездібні признати свої помилки в минулому. Тому вони ніколи серйозно не думали й не думають про те, щоб створити оту третю силу, яка була б здібна протиставитись і Німеччині і Росії. Вони мріяли й мріють про велику Польщу, а деякі з них сягають до часів перед першим розбором. Що за бундючні мрії і що за брак реальности!

Тим часом дійсність така, що коли Польща буде відносно слабою, а Німеччина і Росія будуть відносно сильними, тоді Польща найбільш правдоподібно житиме виключно з ласки однієї, другої чи обох тих держав. Тут не треба сягати аж до розборів Польщі, щоб завважити, що така ласка це дуже ненадійна річ. Що ж зробили Гітлер і Сталін? Що було б, коли б Гітлер не програв? І що було б, якби понад двадцять років тому не сталося „чуда над Віслою?"

Деякі поляки надіються на свої традиційно добрі зв'язки з Францією, Англією і Америкою. Це правда, що безпосередньою причиною Другої світової війни була інвазія Польщі. Але тепер ніхто не сумнівається в тому, що коли б Польща була першою жертвою Гітлера, то ніхто й пальця не підняв би в її обороні. Альянти розпочали Другу світову війну не з любови до Польщі, а тому, що прийшли остаточно до переконання, що існуванню їх самих загрожує Гітлер.

Є й такі поляки, які думають про альянс з Чехо-Словаччиною, Мадярщиною та Румунією. Алеж ані Росія, ані Німеччина не були і не є аж так сильно зацікавлені цими країнами. Румунія і Мадярщина не важні для Росії і Німеччини ані з економічної ,ані зі стратегічної точки зору. І румуни та мадяри про це знають. Отже, чи готові вони були б іти в обороні загроженої Польщі? Дивлячись на досвід з Другої світової війни, треба сильно в цьому сумніватись. Та навіть коли б пішли, то нації ті аж такої великої сили собою не являють. І нарешті варто було б поляків спитати, що вони думають робити, коли російська імперія почне тріщати, а німці, користуючи з нагоди, захочуть відібрати спірні частини польської території?

Тому, здається, немає ані найменшого сумніву, що мають рацію лише ті польські діячі, які розраховують на тісну співпрацю й приязнь з українцями. „Сильна" Польща це замало ,навіть коли б вона включала частини українських і білоруських земель. На довшу мету незалежність Польщі буде запевнена тільки тоді, коли не тільки Польща буде сильною, але й коли в той самий час Росія буде слабою. А Росію можна перманентно послабити тільки тоді, коли Україна стане незалежною державою. Щойно тоді російська загроза перестане існувати раз назавжди.

Які ж можливості українсько - польської спільности? Теоретично — в історії світу не було, здається, багато випадків, коли така спільність була б до такої великої міри побажаною і об'єктивні передумови для такої спільности були б такими ідеальними. З політичних міркувань українці не повинні ні на хвилину вагатись іти в обороні Польщі, і так само повинні думати поляки. Та це ледве чи було б потрібне. Спільність цих двох націй була б вистачально сильною, так що ледве чи хтось хотів би заходити з нею в конфлікт.

З економічної точки зору Польща могла б тільки скористати, входячи в близький зв'язок з Україною. Та справа ця є такою очевидною, що над нею нема чого затримуватись.

Основне питання тут: чи ці дві нації могли б по-приятельськи жити? На жаль, багато поляків і українців зі старшої ґенерації, мабуть, психологічно нездібні обійматись і цілуватись. Та для молодшого покоління і тих, що вміють залишити минуле за собою, обставини ідеальні. Під чисельним оглядом немає між цими двома націями великої різниці. Під культурним оглядом немає теж великої різниці, а це значить, що ані поляки над українцями, ані українці над поляками не можуть мати почуття вищости. До того ж обидві нації слов'янські.

Коли б така спільність постала, тоді проблема спірних кордонів перестала б бути важливою. Люди подорожували б по обох країнах цілком свобідно. Не було б також ніяких причин польонізувати українців чи українізувати поляків.

Це все, звичайно, можливості на майбутнє. Але про ці речі треба думати і над ними працювати вже тепер. Для здійснення такого роду задумів необхідна широка підтримка людей одної і другої національности, а такі речі забирають багато часу.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує інж. Лев Яцкевич

СПРОБИ ЗАГНУЗДАТИ ПОГОДУ

Модерна наука намагається не тільки передбачити погоду на довшу відстань часу, але також змінювати її характер залежно від потреби людини. В такий спосіб ми мали б змогу протидіяти довготривалим посухам, нищівним повеням, градовим опадам, буревіям та лісовим пожежам.

Шкоди, спричинювані повенями, градовими опадами та лісовими пожежами, дорівнюються в Америці більйонові долярів кожного року, других стільки коштують шкоди, с п ричинювані торнадами. Недавно дослідники з Державної Адміністрації Океанів та Атмосфери винайшли пристрій, що попереджає людину проти вихрових шквалів. Його дія засновується на реєстрації звукової частоти, яку вирощує вир повітря в буревійній трубі.

Але, мабуть, не всі буревії пересилають стежні, звукові сиґнали, бо інакше мешканці східньо - північних стейтів Америки не дали б себе застукати нищівній дії буревію „Аґнес", що в 1972 р. „скинув" на ті стейти 28 трильйонів ґальонів дощу протягом сімох днів, що спричинили шкоду на 13 більйонів долярів.

Правда, метеорологи знали, що „Аґнес" зближається в напрямі північного сходу, але вони не були в змозі передбачити її потужности та нищівної сили. П р и чини цього слід шукати у складності земної атмосфери. Мікроскопічне зерно пороху, в якому зароджується дощова краплина та г у р а ґанний вир, що витворюється в Карібському морі — це дві невеликі манiфестації цього потужного термодинамічного рушія, який популярно називаємо атмосферою. В намаганні збагнути його суть та розшифрувати процеси його дії учені переводять постійні досліди з атмосферою, скеровуючи на неї радарові та лейзерові промені, звукові хвилі та різного роду хемічні речовини.

Хоч це звучить, як наукова фантастика, у висліді довголітніх дослідів вдалося ученим пробити перші стежки в формуванні погоди згідно з потребами людини. Одною з них є вирощування дощу з поміччю методи „засіву" хмар. Цей засів проводиться через обстріл атмосфери дрібними частинками сухого льоду (цінка форма двоокису вуглецю), що концентрують вологість з атмосфери та формують дощові хмари.

Згідно з поглядами Євгена Боллея із згаданої вище національної Адміністрації Океанів та Атмосфери (НОАА), постійне засівання хмар у горах Сієрри Невади збільшило кількість дощових опадів на 20 відс. У деяких випадках ця метода була в спромозі перетворити всю вологість з атмосфери в зливний дощ.

Совєтські учені обстрілюють градові хмари ракетними стрільнами, наповненими хемічною сполукою срібла й йоду. З поміччю цієї методи обстрілу хмар їм вдалося збільшити врожаї зерна в деяких околицях на 80 відс.

Недавно групі американських дослідників під керівництвом д-ра Гайнца Казимира з Ляборatoрії Атмосферної Фізики та Хемії в Бульдері, Колорадо, вдалося з поміччю розсіву з літака під час бурі металізованої найльонової полови розснажити атмосферну електричну енерґію і запобігти в такий спосіб її природному розснажуванню в формі блискавок. На думку д-ра Казимира ця метода є провісником можливости ліквідації електричних а т мосферних розснажень та зменшення лісових пожеж в майбутнім.

На жаль, поруч намагань науковців запрягти погоду до колісниці потреб людини, ця сама людина змінює погоду в глобальнім маштабі високим розвитком технології. Сьогодні важко передбачити її наслідки, які можуть бути трагічними для наступних поколінь людства.

Приблизно від 1880-их років температура нашої плянети підноситься, постійно вгору. Причиною цього росту температури є щораз більший відсоток двоокису вуглецю в повітрі у висліді спалювання великої кількости вугілля, оливи та газу. Учені виясьнюють, що двоокис вуглецю в повітрі, так, як скляні шиби в оранжерії, задержує соняшне тепло в атмосфері.

Цю теорію потвердили, між іншим, ракетні зонди, вислані кілька років тому для обсліду Венери. Згідно з інформаціями, пересланими з тих ракет на Землю, атмосфера Венери має 90 відс. двоокису вуглецю, а її температура дорівнюється 870° Фаренгайта.

Недавно совєтські учені виступили з проєктом скерувати течію двох великих рік, що пливуть через Сибір, до полярних зон. Вони сподіваються в такий спосіб поліпшити рільничу видайність сибірської землі. Але реалізація цього проєкту означає одночасно піднесення температури арктичних вод, а в зв'язку з тим докорінну зміну клімату, між іншим і в південно - західніх стейтах Америки.

Вплив людини на земну атмосферу та її клімат турбує багатьох науковців, які вважають, що а т м осферний баланс дуже делікатний і його дуже легко можна захитати. Одним з найкращих способів обстеження погоди є штучні сателіти та радіозонди, тобто інструменти, завішені на бальонах, що дуже швидко підносяться вгору і передають двічі на день стан атмосфери в горішніх шарах повітря радіовим шляхом.

Таких станцій обсліду погоди в Америці є 80. На жаль, немає їх в інших країнах світу. Щоб цю прогалину заповнити, недавно зорганізовано за ініціятивою Америки світову мережу обсліду погоди. До цієї мережі ввійшли Франція, Японія, Совєтський Союз та Північна Америка і своєю ціллю має вона знайти найбільш успішні шляхи обслідування горішніх шарів повітря в ґльобальнім аспекті та побудова атмосферного компютора, що на основі одержаних даних з Землі і з сателітів був би в змозі передбачати стан погоди на місяць вперед.

Немає сумніву, що такий компютор допоміг би людині не тільки пізнати краще вплив її технологічної діяльности на стан погоди та клімату, але й стати її вірним підпомагачем в її зусиллях той клімат контролювати для потреб людства.

М. Григор

НЕРОЗВ'ЯЗАНА УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА В ПОЛЬЩІ

(7)

Найгірше з усіх порушених питань стоїть справа українського шкільництва в Польщі. Початки були дуже важкі. „Розпорошеність і заляканість українського населення, — писав „Український Календар УСКТ" за 1963 р., — брак кваліфікованих учителів, підручників, справних організаційних рамок — були головними перешкодами в організуванні навчання рідної мови[1]).

„Щоб розвіяти страх, непевність ,сумнів і зневіру, доказуючи, що боятись нічого, що навчання дитини рідної мови є священним обов'язком кожного батька, учителі та відважніші громадяни ходили від хати до хати та переконували б а т ь к і в, щоб вносили петиції в справі навчання рідної мови"[2]). В шкільному році 1958/59 працювало вже 152 пункти українського шкільництва в Польщі та було зареєстрованих 1 800 дітей, в 1961/62 учащало до україн с ь к и х кляс 2 600 дітей. В той час Педліцей в Вартошицях готував учителів української мови, працював загальноосвітній ліцей в Лігниці, було два пункти навчання рідної мови при польських середніх школах в Перемишлі і Венгожеві, вела працю Щецінська учительська студія та Катедра української філології у Варшаві. Отже в середньому шкільництві та університетах навчалось тоді української мови понад 300 студентів, що разом з учнями народних шкіл давало около 3 000 студентів. Вправді, це вже була показна цифра, але коли брати до уваги, що на території Польщі живе коло 300 000 українців, то тільки один на 100 українців вивчав свою рідну мову. Такий стан з малими відхиленнями тривав аж до 1965/66 шкільного року.

Були в деяких осередках ще кращі осяги. Це стало непокоїти шовіністичні елементи, і почався ступневий наступ на ліквідацію цього шкільництва. Найперше зліквідовано 5 п о ч аткових шкіл з українською викладовою мовою — так, що залишилась тільки одна в Білому Борі. Коли в чотирьох воєвідствах: Зеленогорському, Вроцлавському, Кошалінському та Ряшівському в 1958/59 р. працювали 68 пунктів навчання української мови, а 18 осередків очікували учителів, яких не можна було дістати із-за браку кадрів, то в 1966 р. в цих чотирьох воєвідствах працювало тільки 28 пунктів. Найбільш неперебірлива атака йшла в Ряшівському воєвідстві, на Лемківщині. І так, в 1966 р. перестала існувати Українська філологічна учительська студія в Щеціні, Педліцей в Вартошицях, паралельні українські кляси в Перемишлі і Венгожево. Натомість в Гурові Ілавецькому створено 4 паралельні українські кляси в 1967 р. Це наслідком різних протестів та інтервенцій. Кажуть, що деякі чинники розчислювали, що проєкт в Гурові Ілавецькому не вдасться і тому тільки був на це дозвіл. Тим часом ці паралельні кляси видержали до сьогодні.

Як ішов дальший наступ на ліквідацію українського шкільництва, видно з статистичних даних, які черпаємо з „Календаря УСКТ" за 1971 р. та „Нашого Слова". І так, в 1969/1970 р. навчалося ще 2 340 учнів, в 1972/73 тільки 1 640 учнів. Про цей трагічний стан навчання української мови читаємо в „Нашому Слові" з грудня 1972 р. таке:

„За даними Г о л о в н ого Правління УСКТ, які опираються на інформаціях шкільних інспекторів ,у цьому навчальному році навчанням української мови охоплено коло 1 200 учнів в пунктах, 139 — у двох початкових школах і 301 у двох загальноосвітніх ліцеях[3]).

За наведеними там же даними виявляється, що в Ольштинському воєвідстві працює 33 пункти навчання української мови (в тому числі 600 дітей), в Кошалінському тільки 11 пунктів (200 дітей), в Ряшівському 7 (понад 150 дітей), в Білостоцькому 6 (79 дітей), у Вроцлавському і Гданському по три пункти (понад 50 і 28 дітей), в Щецінському 2 (23 дітей), в Зеленогірському 1 пункт (26 дітей) .Понадто в двох початкових школах — в Білому Борі та в українських клясах в Ванях Мазурських рідної мови вчиться стосовно 63 і 76 учнів. В Лігниці вчиться 153 учні, а Гураві Ілавецькому (паралельні кляси) 148 учнів. Подані цифри наглядно говорять, як навчання української мови з кожним роком меншає.

В цитованій статті „Шкільні проблеми" автор шукає відповіді на затрату українського шкільництва. Серед деякої частини освітніх працівників нижчого щабля" та „байдужого ставлення деяких представників шкільної адміністрації". Звичайно, тут автор висловився дуже м'яко, бо фразу „вороже ставлення" він заступив „невідп о в і д а льним" та „байдужим". Врешті, не лише нижчі щаблі", але також і „вищі щаблі" ставляться не тільки байдуже, але й вороже.

Як польська адміністрація полагоджує українські справи?

Усі в Польщі знають про вороже ставлення воєвідського правління в Ряшеві до питань навчання української мови. Довгі роки різні делеґації оббивали урядові пороги. Врешті в липні 1972 р. на воєвідському щаблі було домовлення між шкільними чинниками, внутрішньою адміністрацією і представниками у к р а їнського громадянства, що треба створити один етат для навчання української мови серед тих лемків, які поворотно осілись на своїй дідинні, і тих, які з різних причин заціліли від примусових вивозів, а таких на Лемківщині начислюється коло 10.000. Після цього договорення висилають громадські чинники учителя - кандидата, я к и й має найперше скомунікуватися з шкільним інспектором. Останній, коли побачив кандидата та вислухав його прохання на прийняття, відповів: „Прошен пана нєма ніц певнеґо". Іншими словами, на одному відтинку дають дозвіл, а на другому відстрашують учителів, щоб не клопотались, бо то „ніц певнего".

„Факт спаду кількос т и пунктів — явище, безперечно хвилююче, яке викликає безліч різних коментарів, створює несприятливу атмосферу", — висловлюєть с я автор статті „Шкільні проблеми".

Започаткований у повоєнних роках ґеноцид українського населення в Польщі продовжується до наших часів. Все це робиться дуже рафіновано. Вгорі нібито дозволяють, а внизу ставлять колоди, щоб справи не зрушити з місця. А життя пливе, і тим самим українська молодь залишається без шкільного навчання матірної мови.

Також в тяжкій ситуації знаходиться українська Церква, яка в правному відношенні в дійсності не існує. Про нищення матеріяльної культури Української Греко-Католицької Церкви н а м приходилось вже згадувати. Тут тільки наголосимо, що

(Закінчення на стор. 3-ій)

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА 100 РОКІВ БУДУЄ СВІТЛЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ НА НАЙТРИВКІШИХ ОСНОВАХ НАУКИ, ЗНАННЯ І ПРАВДИ. ДОПОМОЖІМО ЙОМУ В ЦЬОМУ ЩЕДРОЮ ПОЖЕРТВОЮ НА ЙОГО ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД!

SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY
302 WEST 13th STREET NEW YORK, N.Y. 10014

НА ГАВАЙСЬКИХ ОСТРОВАХ ЗАСТРАЙКУВАЛИ вчителі публічних шкіл. На Гаваях і в стейті Пенсильвенія закон дозволяє страйкувати публічним урядовцям. Майже 10 000 вчителів домагаються розвантаження їх від занадто ущільненої програми навчання і праці з дітьми. Страйк охопив 222 школи, в яких навчаються приблизно 180 000 дітей. Стейтовий суд заборонив цей страйк, і тому Спілка вчителів може бути покарана високим штрафом.

22-ий ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ,
12-ий ВІДДІЛ ЗОЛОТОГО ХРЕСТА,
ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ОЧСУ,
УКРАЇНСЬКИЙ МІШАНИЙ ХОР „СУРМА"
щиро запрошують Українське Громадянство міста Чикаґо й околиці на

ОДИНАДЦЯТУ ІНДИВІДУАЛЬНУ МАЛЯРСЬКУ ВИСТАВКУ

МАРІЇ ГАРАСОВСЬКОЇ-ДАЧИШИН

під заг.

„Югославія"

(Хорватія, Боснія, Восводіна, Македонія, Адріятицьке побережжя, Словенія, Рим, і т. д.)

що відбудеться

в днях 6-15 квітня 1973 р. у Чикаґо

Відкриття: в п'ятницю, 6-го квітня, в год. 8-ій веч. в ГАЛЕРІЇ „ЛЕВІВ", 2353 Вест Чикаґо Авеню

Слово про мистецтво виголосить

п. Маруся Бек

ІЗ ДЕТРОЙТУ

Виставка відкрита кожного дня від 11-ої ранку до 10-ої веч. У неділі від 9-ої ранку до 10-ої вечора.

Вступ вільний. Каталог — $1.50. Кава, солодке.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ

присвячена св. пам'яті, в річницю смерти

проф. Володимира Міяковського

дійсного члена УВАН і незмінного керівника Музею-Архіву Академії ім. Дмитра Антоновича.

ПРОГРАМА:

ОЛЕКСАНДЕР ОГЛОБЛИН — Президент УВАН — Вступна промова.

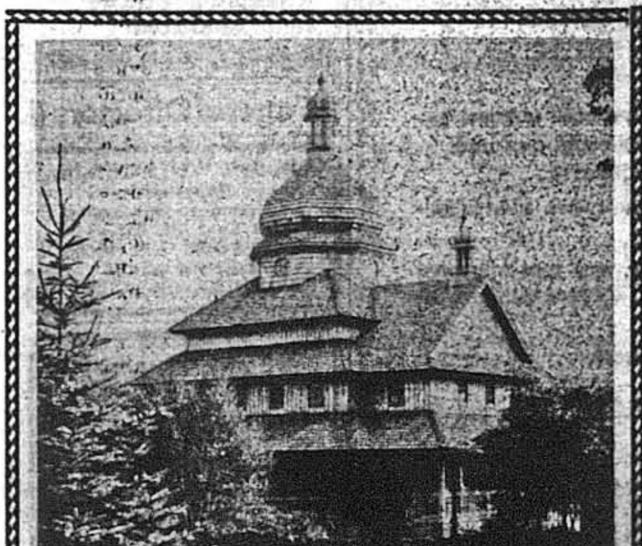
ВАСИЛЬ ОМЕЛЬЧЕНКО — „Життя і діяльність проф. В. Міяковського".

МАРКО АНТОНОВИЧ — „Історія XIX ст. в наукових працях проф. В. Міяковського".

Конференція відбудеться

в суботу, 14-го квітня 1973 року

о 4-ій год. по пол. в будинку Академії
206 Вест 100-та вул., Ню Йорк, Н. И.

ПОРЯДОК

Великодніх Богослужень

в церкві св. Володимира

в Українському Селі в Глен Спей, Н. И.

Дня 27 квітня 1973: ВЕЛИКА П'ЯТНИЦЯ
Год. 3:00 по пол. — Виложення Плащаниці
Год. 4:00 по пол. — Слухання Сповідей
Дня 28-го квітня: ВЕЛИКА СУБОТА
Відвідування Божого Гробу
Год. 6:00 веч. — Свячення пасок в залі під Церквою
Дня 29-го квітня: Неділя — ПРАЗНИК СВІТЛОГО ВОСКРЕСІННЯ Г.Н.І.Х. — ВЕЛИКДЕНЬ
Год. 8:00 рано — Обхід з Плащаницею довкола Церкви — Воскресна Утреня
Год. 9:00 рано — Архиєрейська Воскресна Літургія, що її відслужить Їх Екселенція Кир ЙОСИФ — Єпископ Стемфорду у співслуженні Духовенства
Після церковних відправ — Свячення Пасок на подвір'ї біля Церкви.
Год. 12:00 полудне — Спільне Великоднє Снідання на Оселі УРСоюзу „Верховина"
Год. 2:00 по пол. — Традиційні Гаївки — біля Церкви — виведе в числі 50 осіб — Танцювальний Гурток при Осередку СУМА в Нюарку, Н. Дж.

Запрошується всіх мешканців нашого Села та околиць, як рівнож широкі круги нашого Громадянства — взяти численну участь у цих величавих наших Великодніх Святкуваннях.

Білети на Спільне Великоднє Снідання в цінах: 6.00 дол. дорослі та 3.00 дол. діти можна набувати:

НЮ ЙОРК: „Арка", 48 Схід 7-ма вул., тел. 473-3550
НЮАРК: „Дніпро", 689 Санфорд Аве., тел. 373-8783
ФІЛЯДЕЛЬФІЯ: „Орійон", 4925 Олд Йорк Рд., тел. 455-9586
ГЛЕН СПЕЙ: Слава Гунчак, (914) 856-5549
Тарас Триш, управитель Оселі „Верховина", (914) 596-2773

Продаж білетів триватиме до 23 квітня цього року включно.

Просимо набувати їх заздалегідь, бо число місць є обмежене.

Церковний Комітет

ДМИТРО ДОНЦОВ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

кому побуті в Німеччині, а відтак у Парижі та Лондоні, де якийсь час був редактором „Українського Клича", Донцов переїхав в 1947 році до ЗСА, а рік пізніше до Канади, де прожив до кінця свого життя.

У повоєнних роках роблено спроби зорганізувати для Донцова журнал чи заанґажувати його редактором для запляннованого під кінець 1948 року періодика в Торонті, але всі ці заходи не увінчалися успіхом, враховуючи настанову і вимоги Донцова. Остаточно він обмежився співпрацею у газетах і журналах, які ідейно найбільше йому відповідали. За роки 1947-72 він написав декілька праць і чимало статтей та передаґував і видав частину своїх передвоєнних книжок, зокрема „Підстави нашої політики" та „Націоналізм". Довший час він співпрацював у газетах і журналах, які заступали позиції ОУН(б) („Українська Трибуна", „Шлях Перемоги", „Визвольний Шлях", „Гомін України", „Вісник ООЧСУ" та ін.), а коли між ним і цим середовищем зайшли розходження, втримував у другій половині 50-х років короткочасний контакт з Спілкою Визволення України в Канаді, яка опублікувала деякі його брошури, а навіть влаштовувала „семінарі", присвячені ідеології „чинного націоналізму". Упродовж останніх двох років Донцов був постійним співробітником журналу „Клич нації", видавці якого деклярують себе визнавцями ідеології „чинного націоналізму", що, треба припускати, спонукало Донцова до співпраці з цим журналом.

*

Не зважаючи на великий вклад Донцова у розвиток української націоналістичної ідеології, взаємини між ним і Організацією Українських Націоналістів, як виразником і носієм української націоналістичної ідеології, були завжди особливого порядку: ні на якому етапі це не була афіліяція, а тільки ідейна близькість. Дмитро Донцов ніколи не належав до ОУН і не брав активної участи в діяльності українського націоналістичного руху, не зважаючи на заходи голови Проводу УН полк. Євгена Коновальця. Оформлена Донцовим ідеологія „чинного націоналізму", хоч упродовж 30-х років глибоко позначилася на ідеології ОУН, ніколи не була прийнята офіційно як ідеологія ОУН. У 40-х роках ОУН ідеологічно відійшла від ідейних засад „чинного націоналізму", що було фактичною причиною тривалих непогоджень між Донцовим і ОУН у всіх її відгалуженнях, зокрема після Другої світової війни. На відтинку відносин між Донцовим та ОУН не заіснували зміни й тоді, коли вперше 5-та Конференція ЗЧ ОУН визнала його формально „ідеологом українського націоналізму" і коли це повторила 6-та Конференція ЗЧ ОУН. Трудність полягала в тому, що, як писав С. Бандера, не можна було поєднати засад „теоретичного націоналізму" з вимогами поточної політики націоналістичного руху, для вимог якої в Донцова не було зрозуміння. Це, очевидно, ні в якій мірі не применшує ваги і значення творчости та діяльности Донцова та його часто вирішальної ролі у 20-х і 30-х роках на шляху ідеологічної поляризації українського суспільства та прищепленні йому прикмет повноцінної державницької нації, а в першій мірі на формування духовости українського молодого покоління на західніх українських землях, яке він зумів з'єднати майже всеціло для своїх ідей, та яке справедливо вважало тоді Донцова за свого трибуна та ідеолога.

В історії української політичної думки та українського національного відродження Дмитро Донцов назавжди останеться трибуном та ідеологом нової української людини, непохитним речником української державної ідеї і „власновладства нації" на своїй землі, традиціоналізму, героїзму і вольовости у противагу провансальству, сантименталізмові, політичної та ідейної невиразности. Але в першій мірі він останеться в історії як невтомний оборонець засади про необхідність повної політичної і культурної сепарації України від усякої Москви, як найважливішої передумови української політичної і духової незалежности.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

НОВИМИ ДОРОГАМИ

„Новими Дорогами" — нова книжка, яка недавно вийшла з друку. Це біографічна історія написана на підставі документів про Канадійське піонерське життя в степовій провінції Манітоби, зібраних за останніх 75 років. У книжці багато ілюстрацій про піонерське й сучасне життя українців Канади. Книжка написана легкою українською мовою, і видана в опрацюванні **Наталії Коґуської.** Книжка нараховує 242 сторінок, видана на добрім папері та з гарною обкладинкою. Ціна книжки 5.00 дол.

Замовлення просимо слати до видавця:

WILLIAM PEREPELUK
1103 Main Street South
DAUPHIN, Manitoba, Canada R7N 1M5

В БОЛЮЧИЙ СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Улюбленого і Незабутнього
БАТЬКА, ДІДУСЯ, ПРАДІДУСЯ, БРАТА і ШВАҐРА

бл. п. о. ІВАНА РАТИЧА

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ З ПАНАХИДАМИ

в понеділок, 9-го квітня 1973 року

в Церквах:

СВ. О. МИКОЛАЯ, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па., о год. 7-ій ранку;
СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ, НЮАРК, Н. Дж., о год. 8 ранку;
ЦАРЯ ХРИСТА, НАЙСТАВН — ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па., о год. 8-ій ранку і
СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО, ЛЯШИН, Канада, о год. 8 ранку.

РОДИНА

Здобувши звання доктора, Теодор Костюк одержав працю в адміністрації космічних дослідів

Український фаховий та науковий світ поповнився новою молодою силою. 23 лютого 1973 року, при департаменті фізики Сиракюзького університету захистив докторську дисертацію на тему з фізики твердих тіл і дістав звання доктора філософії фізики Теодор Костюк.

д-р Теодор Костюк

Теодор Костюк, син Раїси і Григорія Костюка, народився 12 серпня 1944 року в Плявені, Німеччина, закінчив одну зкращих нюйоркських середніх шкіл — Бруклин Технік Гайскул та Сіті коледж Нюйоркського університету. Як у середній так і у вищій школах Теодор Костюк мав кілька відзначень та нагород. Сіті коледж він закінчив із званням бакалавра фізики та спеціяльною нагородою — The Simon Sonkin Medal — за його, як зазначалось у повідомленні університету з 15 червня 1966 року, „виключну оригінальність і майстерність у праці над експериментальною фізикою". По закінченні Коледжу він дістав державну стипендію, як докторант фізики і за власним вибором почав студії при департаменті фізики Сиракюзького університету.

Теодор Костюк відомий серед української пластової і студентської молоді. Як старший пластун він був курінним 25 куреня УСП „Чорноморців", редактором і мистецьким ілюстратором пластового журналу „Оріон", кількаразовим командантом пластового табору „Бобрівка" та інш. У Сиракюзькому університеті, працюючи як докторант і лектор (асистент професора), він брав активну участь у праці української студентської громади, як референт різних культурних імпрез, провадив студентські радієві передачі, малював декорації до вистав, зокрема до вистави „Коза-Дереза" тощо.

Теодор Костюк одружений з Лесею Добрянською, донькою Ганни і Петра Добрянських із Джонсон Сіти, Н.И. Вона закінчила коледж Le Moyne в Сиракюзах із педагогічною спеціялізацією і тепер викладає англійську мову та літературу в гайскул.

Теодор Костюк, після захисту докторської дисертації, дістав працю як стипендіянт Американської Академії Наук при науково-дослідчому центрі аеронавтики в системі National Aeronautics and Space Administration-NASA.

О.Н.

НЕРОЗВ'ЯЗАНА УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА В ПОЛЬЩІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вірні цієї Церкви не мають можливости друкувати не то їх релігійних журналів, але навіть молитовників. Немає української семінарії, як також владики для Церкви, яка має ще понад 40 священиків та понад 100.000 вірних.

Не краща справа з українськими православними парафіями для яких єдиним друкованим українським словом є „Церковний Календар". Є багато доказів на те, що польський шовіністичний клир під'юджує до боротьби українців католиків з українцями православними. (Хоч би згадувані вже Поляни на Лемківщині).

Розглядаючи цілість українського питання в Польщі, приходимо до кошмарного висновку. Наступ шовіністичних елементів на українське культурне життя знову посилився. Відлига, яка почалась в 1956 р. після 10 років свобіднішого вияву, стала знову заморожуватись. Це стало дуже помітним в останніх кількох роках. Найкращим показником цього є українське шкільництво.

Імунітет природної оборонности українського населення зредукований наслідком варварської акції „Вісла". Цілі цієї ґеноцидної акції відомі тепер також українцям поза кордонами Польщі. Хоча поляки двічі зривалися знищити сталінські методи в своїй країні (Гомулка, Ґерек), вони досі не знайшли державницької мужности, щоб ґеноцидну акцію „Вісли" засудити. Навпаки, вони дають всі докази на те, що її не тільки схвалюється, але послідовно продовжується. Вправді в різний час і в різний спосіб різними палятивами затемнювано основне питання української проблеми в Польщі, яке досі не розв'язане, а це єдиний рятунок української спільноти. Рятунок цей лежить в повороті українців на рідні землі. Він тим самим стане основою для розв'язання всіх інших питань українського культурного життя в Польщі.

Якщо цього немає й досі, то найвищий час, щоб світове вільне українство піднесло це питання в усій ширині на міжнародному форумі. Це тим більш справедливо піднести, що поляки, які осталися на західніх українських землях і не репатріювались до Польщі, не були українцями переселювані, користуються у Львові культурною автономією, мають польські школи, костьоли, видавництва і навіть свій театр.

1) Український Календар УСКТ за рік 1963, стор. 239.
2) Український Календар УСКТ за рік 1966, стор. 95.
3) „Наше Слово", 3 грудня 1972, ч. 48(851), стаття „Шкільні Проблеми" М. Вербового.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч. 8

Д-р Б. Масик, Силвенія	$25.00
П. Полищук, Ню Йорк	12.00
Ю. Бук, [illegible]	10.00
В. Катрич, Фріголд	8.00
І. Гладун, Парма	7.00
М. В. Коропецький, Балтимор	7.00
И. Кушнір, Гемтремк	7.00
А. Лаврук, Олтуна	7.00
Г. Половинка, Клівленд	7.00
С. Сидорович, Ню Йорк	7.00
М. Середович, Сиракюзи	7.00
Д-р М. Терлецький, Нюарк	7.00
Я. Яблонський, Ст. Джулієн - Монткальм	7.00
И. Гурський, Дірборн	5.00
Н. Сагачівець, Торонто	5.00
О. Целевич, Лонг Айленд Сіті	4.20
А. Липецька, Дірборн	4.00
В. Сікора, Клівленд	4.00
Л. Шморгун, Тиртл Крік	4.00
С. Верний, Вашингтон	3.00
А. Гивель, Бруклин	3.00
В. Ковалишин, Дірборн	3.00
С. Ладанай, [illegible]	3.00
А. Тарадайка, Перу	3.00
А. Яременко, Пасейк	3.00
Е. Ярмолюк, Сомерсет	3.00
А. Альбощий, Монтреаль	2.00
А. Бабенко, Парма	2.00
М. Вадран, Вассар	2.00
Е. Ведрій, Нюарк	2.00
И. Верестянський, Чикаґо	2.00
А. Вілоус, Детройт	2.00
П. Вітрик, Міннеаполіс	2.00
Е. Власевич, Колонія	2.00
Р. Волчук, Джерзі Сіти	2.00
Ю. Галамай, Клівленд	2.00
Т. Гладкий, Ленкастер	2.00
М. Головка, Ваупака	2.00
С. Гомула, Монровія	2.00
І. Горняк, Джоліет	2.00
Л. Данилович, Ню Гейвен	2.00
О. Данилюк, Детройт	2.00
П. Дацко, Мейслендінг	2.00
М. Добрянський, Менчестер	2.00
В. П. Дучинський, Клівленд	2.00
О. Іванюк, Вудгейвен	2.00
А. Здункевич, Детройт	2.00
Я. Ковалець, Дресден	2.00
М. Каришин, Дюмонт	2.00
М. Керелейза, Ню Брітейн	2.00
В. Кий, Валлінгфорд	2.00

І. Кобзей, Ст. Джозеф	2.00
І. Коваль, Бріджтон	2.00
Д-р О. Коропей, Бінґемтон	2.00
С. Костишин, Вінніпеґ	2.00
П. Купер, Бруклин	2.00
А. Кухарська, Міннеаполіс	2.00
М. Луцишин, Чикаґо	2.00
М. Мандибур, Гротон	2.00
М. Марунчак, Монтреаль	2.00
В. Марчук, Гінсдейл	2.00
В. Марчук, Чикаґо	2.00
Г. Мацук, Ню Йорк	2.00
С. Медвідська, Торонто	2.00
А. Міллер, Ютика	2.00
О. Небеш, Клівленд	2.00
М. Нечепоренко, Джефферсон	2.00
В. Никорчук, Піттсфілд	2.00
В. Ониско, Клівленд	2.00
І. Онишкевич, Ірвінґтон	2.00
І. Орлінс, Лос Анджелес	2.00
В. Пелешський, Парсіппані	2.00
М. Побер, Елмгурст	2.00
Д. Присяжнюк, Воррен	2.00
О. Пришляк, Гартфорд	2.00
О. Радзіловський, Чикаґо	2.00
А. Рижий, В. Блумфілд	2.00
С. Стефанів, Флинт	2.00
С. Терлецький, Філядельфія	2.00
О. Торищак, Судбури	2.00
И. Трущ, Істон	2.00
М. Фафендик, Шебайґен	2.00
А. Філяс, Рочестер	2.00
В. Чеканський, Обурн	2.00
В. Шило, Гановер Пк.	2.00
П. Шмаґала, Істон	2.00
Д-р Г. Щербанюк, Овк Парк	2.00
И. Ярема, Н. Плейнфілд	2.00
В. Баран, Джемейка Плейн	1.00
О. Бережницький, Філядельфія	1.00
Р. Воробкевич, Лексинґтон	1.00
В. Дякон, Феніксвілл	1.00
В. Лех, Гартфорд	1.00
С. Маґаляс, Нюарк	1.00
С. Новицький, Міннеаполіс	1.00
А. Піх, Брентфорд	1.00
Н. Прегар, Міннеаполіс	1.00
Г. Рудницький, Ню Йорк	1.00
Ф. Тарахівський, Джемейка	1.00
А. Хімчук, Віндсор	1.00

Повідомляємо Українське Громадянство, Свояків і Знайомих про смерть б. поручника Австрійської й Української Галицької Армії

мґра філос.
ПЕТРА НОВОСЕЛЬСЬКОГО

народженого 11-го жовтня 1895 р., помер 2 квітня 1973 р.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 5-го квітня 1973 р. в церкві св. о. Миколая, Miller Rd. & Lea Blvd., Wilmington, Del.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ВІДДІЛ УККА, ВІЛМІНҐТОН, Дел.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. ІВАНА ДИКОГО
Батька нашого Дорогого Приятеля і доктора Романа Дикого
складають 20.00 долярів
на Гарвардський Центр Українських Студій
Edison, N.J. Василь і Дарія ГУСАР

Замість квітів на могилу
бл. п. ВАСИЛЯ МІЗЯ
35.00 долярів на убогих дітей
зложили
ПРИЯТЕЛІ з ЧИКАҐО

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 2-го квітня 1973 р. упокоїлась в Бозі, на 67-му році життя, в Рочестері, Н. И., по довгій і важкій недузі, заосмотрена Найсвятішими Тайнами, наша Найдорожча МАТИ, СЕСТРА, БАБУНЯ і ТЕТА

бл. п. ЮЛІЯНА з ДІДОШАКІВ

БЕЛЕЙ

народжена 12-го грудня 1905 р. в Калуші, вдова по радникові суду Іванові Белеєві з Сянока на Лемківщині, довголітня членка Союзу Українок на рідних землях і на еміграції.

ПОХОРОН відбудеться в п'ятницю, 6-го квітня 1973 р. о год. 9:30 р. з української католицької церкви св. Йосафата, 940 Ridge Rd., East Rochester, N.Y. на цвинтар Holy Sepulchre.

В глибокому смутку:

ЛЮБА — дочка з мужем РОМАНОМ ДОМБЧЕВСЬКИМ
ДАРІЯ — дочка з мужем ОЛЕГОМ ЧАЙКОВСЬКИМ
ЗІРКА, ТИМІШ, ОЛЕГ, ЛЕВ і ЯРЕМА — внуки
МАРІЯ — сестра з мужем д-ром ІВАНОМ ЖОВНІРОВИЧЕМ
ВАСИЛЬ — брат з дружиною ТЕТЯНОЮ і дочкою ЗЕНЕЮ
РОМА — сестрінка з мужем д-ром ІЛЯРІОНОМ ЧОЛГАНОМ і дітьми
ЛІДІЯ БЕЛЕЙ — братова
МАРІЯ БЕЛЕЙ — братова
2 сестри та Ближча і дальша Родина в Україні, в Америці і Канаді

Проф. Ґуннер Мирдел підписав листа на оборону українських політичних в'язнів

Вудгейвен, Н. Й. (Р. К.) — Світової слави соціолог, проф. Гуннер Мирдел із Швеції підписав петицію — листа в обороні політичних в'язнів в СССР. Проф. Г. Мирдел, автор ряду книжок із соціології й економіки, дав листовно свою згоду підписати петицію Комітету в обороні політичних в'язнів в С-ССР у Вудгейвен, Н. Й. В петиції, адресованій до членів Комуністичної партії ССCР, висловлено заклик, щоб члени Комуністичної Партії Совєтського Союзу протестували проти політичних арештів й засудів, і вимогу, звільнити таких діячів, як українці: Юрій Шухевич, Валентин Мороз, Ірина Стасів-Калинець, Ігор Калинець, Іван Дзюба, Петро Григоренко, Вячеслав Чорновіл, Іван Світличний; група литовських діячів, арештованих після заворушень у Кавнасі минулого року; росіяни — Володимир Буковський, Петро Якір, Володимир Борисов і Віктор Файнберґ, як також група чехословацьких діячів, що їх позасуджувано минулого року в ЧССР. Петицію підписали досі також такі широковідомі особи, як психолог проф. Ерик Фромм, пацифістичні діячі із ЗСА свящ. Філіп Берриґен та проф. Ноем Чомський, відомий журналіст із нюйоркської газети „Виллидж Войс" Нат Гентоф і колишній член ініціятивної групи Оборони прав людини в СССР, видатний російський діяч і математик Александер Єссенін-Вольпін та інші. Комітет в обороні совєтських політичних в'язнів продовжує акцію збирання підписів під петицію з метою видрукувати її у світовій пресі у формі платних оголошень.

Відбулися наради Крайової Управи ТУСМ

Парма, Огайо (І. Д.). — 24 березня тут відбулося чергове засідання Крайової Управи Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського (ТУСМ), на якому члени управи подали звідомлення з пророблениої праці та намітили завдання на найближчі місяці. ТУСМ в ЗСА нараховує 9 осередків діяльности та 3 ініціятивні групи у більших скупченнях українського населення. Враховуючи можливості поширення діяльности ТУСМ, управа намітила заходи щодо зорганізування додаткових осередків в Ню Гейвені, Нюарку, Пассейку, Ню Бронсвіку, Маямі, а у західніх стейтах у Денвері, Гюстоні, Омага, Сан Франсіско та Лос Анджелесі. Організаційною роботою в цьому напрямку займаються заступники голови управи Богдан Гошовський та Богдан Клід. Управа апробувала проєкт оформлення комісій, які займуться підготовкою до участи ТУСМ в з'їзді ЦЕСУС та у Другому Світовому Конґресі Вільних Українців. На видавничому відтинку управа готує збірку творів Валентина Мороза, яка появиться в перекладі на англійську мову, Вирішено також розвідатися про можливість видання в паперовій оправі Дзюби „Інтернаціоналізм чи русифікація?" та Чорновола „Лихо з розуму". ТУСМ ЗСА займеться підготовкою зібрань - панелів в декількох українських осередках, присвячених обговоренню сучасного стану в Україні та форм спротиву совєтському режимові. Панелістами будуть члени Сеньйорату ТУСМ. Окремі осередки діяльности ТУСМ мають подбати про від значення 100-річчя з дня народження патрона ТУСМ Миколи Міхновського. В проєкті є організація панелів на тему „Український націоналізм від Братства Тарасівців до семидесятників". Намічено відбути черговий крайовий з'їзд 14-16 вересня у Піттсбурґу. На з'їзді буде доповідь на тему українського організованого життя в ЗСА 1868-1930, яку погодився прочитати мґр М. Куропась, та буде влаштований панель на тему сучасної України. Чергове засідання Крайової управи відбудеться 2 червня в Рочестері. В нарадах взяли участь, крім членів Крайової управи, також правний дорадник ТУСМ д-р Б. Футей, Віктор Мигаль, віцепрезидент СУСТА та члени управи Осередку діяльности ТУСМ в Піттсбурґу.

Приймається оголошення святочних побажань у „Свободі"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Великоднього числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

Оголошення приймається:
за НОВИМ СТИЛЕМ до 14-го КВІТНЯ 1973 РОКУ
за СТАРИМ СТИЛЕМ до 21-го КВІТНЯ 1973 РОКУ

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШЕВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

СПОРТ

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — ІТАЛІЯН ПАССЕЙК 11:1

Пассейк 11-го березня. — Другі мистецькі змагання, цим разом на виїзді в Пассейку „Ч. Січ" виграла високим, двоциферним вислідом, завдяки чому закріпилася на чоловій позиції показника табелі гор „Мейджор Дивізії" Шейфер Ліги Н. Дж. Італійці, що в сімковому турнірі відіграли поважну ролю і здобули віцечемпіонат, в звітових змаганнях на відкритій площі були тільки тінню цього чим вони були в залі Арморі. вправді із складу вони втратили кількох чолових футболістів в користь німецького клюбу Елизабет, яких тепер буде важко їм заступити. У грі українські футболісти мали гнітючу перевагу і вже в 1-ій половині вели 5:-, що його здобули: трикратно Петро Ілич і В. Леонів та І. Паливода по одному. Серію голів після перерви започаткував Михайло Фарміґа, який не зважаючи на контузію ноги стріляв 4 голі. 4-го голя змагань здобув теж Ілич. Одинадцятого голя для „Ч. Січі" стріляв з далекої віддалі Володимир Каздоба. Склад „Ч. Січі": Лісевич, Ткач, Паньків, Понось, І. Паливода, Леонів, Ренерей, Фарміґа, П. Паливода, Ілич, Каздоба, М. Паливода — менаджер.

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — „БОЗКУРТ" ФК 1:2

Петерсон 9 березня. — В останньому вечорі цьогорічного сімкового турніру Шейфера в „плей офі" шести перших дружин табелі, „Ч. Січ" зазнала несподіваної поразки 1:2 з турецьким клюбом „Бозкурт", якого за чемпіонат і найвищу фінансову нагороду, перед двома тижнями переможли 5:0. Цим разом наші футболісти, не виявили усіх вмілостей і особливо швидкости, якою приголомшили турків в попередній зустрічі. Єдиного голя для „Ч. Січі" здобув Каздоба. У фінальній зустрічі вечора СК „Рома" перемогла „Бозкурт" 2:0 і таким чином здобула меншу фінансову нагороду 1,000 дол. Після змагань з „Бозкуртом", член Екзекутиви фірми броварень Шейфера вручив „Січовикам" індивідуальні і клюбову —чаші.

„Чорноморська Січ" II — „Фрайні" ФК 0:1
„Чорноморська Січ" (юнаки) — Портуґальський СК (юнаки) 1:1

ГАКІВКА

Чорноморська Січ" — Юньйон „Іґелс" ГК 2:0

Елизабет 6 березня. — Були це останні, звичайні, мистецькі змагання Гак. Ліґи Юньйон Кавнті, в яких „Ч. Січ" гідно завершила успішний сезон, здобувши остаточно звання віцечемпіона ліґи. Чемпіон ліґи Плейнфілд, щойно в цьому вечорі запевнив собі титул, випередивши „Ч. Січ" єдиною точкою, перемогою над Айронбавнд „Стіллерс" — 4:2. У звітових змаганнях наші ґаківкарі мали перевагу і ряд можливостей на здобуття голів, одначе, особливо, в першому періоді наш напад розгублювався в підворітній зоні господарів. Щойно в 2-му і особливо в 3-му періодах воротареві „Іґелс" довелося важко попрацювати. Остаточно переможні голі здобули Квін і Олійник. У наступному тижні розпічнеться серія „плей оф" 4-ох перших дружин ліґи. Кінцевий показник табелі гор Гаківкової Ліґи Юньйон Кавнті, сезон 1972/73.

	гор	точок
1. Плейнфілд Джейсі	15	26:4
2. „Чорноморська Січ"	15	25:5
3. Юньйон Іґелс	15	13:17
4. Вестфілд ГК	15	13:17
5. Айронбавнд Стілерс	15	12:18
6. Вудбридж Крусейдорс	15	1:29

„Чорноморська Січ" — Мавтин Лейкс ГК 3:0

Нюарк 8-го березня. — У мистецьких змаганнях Гаківкової Ліґи Велі Скейтерс „Ч. Січ" в молодшому складі перемогла втретє в сезоні дебютанта ліґи „сухим" вислідом 3:0. Переможні голі здобули: Кузів 2 і Мельник.

Склад „Ч. Січі" віцечемпіонів Гаківкової Ліґи Юньйон Кавнті: Варбадин, Р. Семенюк, Буняк, Кох, Залізко, Феґер, Будний, Квін, Сурович, Є. Семенюк, Л. Соловей, М. Соловей, Мельник, Семанишин, Олійник, Кузів; Меле. П. Семенюк — менаджер, Д. Квін — тренер.

Відбулася інсталяція нової Управи УНС „Чорноморська Січ"

У суботу 10 березня у великій залі української католицької школи св. Івана Хрестителя в Нюарку, відбулася традиційна інсталяція новобраної Управи „Ч. Січі", в якій взяло участь понад 150 членів, спортовців і їх батьків. Програму вечора відкрив Петро Семенюк, який привітав присутніх і відзначив основніші факти діяльности Т-ва та його успіхи в праці з численною молоддю та популяризування українського імени в американському довкіллі. Після цього покликав усіх присутніх членів Управи, з якими Іван Атаманець — найстарший член Т-ва один із основників, перевів присягу. У розваговиx точках, виконавцями була спортова молодь, головно юначки 3-ої жіночої відбиванкової дружини, старші члени і симпатики — співав при акомпаньяменті Б. Гірняка (Няка) В. Роговський, з веселими „монологами" виступав Ю. Кігічак. Капеля бандуристів під мистецьким керівництвом Володимира Юркевича виконала ряд пісень. Ця нова мистецька одиниця в нашій громаді постала при місцевій станиці кол. вояків І Української Дивізії УНА, диригентом, якої є Осип Головацький. Після розваговиx точок відбувся товариський коктейл і перекуска.

О. Твардовський

У Варшаві відбудеться міжнародний конґрес славістів

Варшава. — Під кінець серпня 1973 р. відбудеться VII Міжнародний конґрес славістів, у якому візьмуть участь славісти з понад 30 держав світу. На зустрічі з співробітниками генеральних консульств соціялістичних країн в Києві 27 березня, голова Українського комітету славістів І. К. Білодід, відомий автор концепції „двох рідних мов", повідомив, що „понад 100 доповідей і повідомлень зроблять учені Російської Федерації, України та Білорусі на VII Міжнародному конґресі славістики". За словами Білодіда, „проведення VII Міжнародного конґресу славістів сприятиме справі миру, соціяльного проґресу, взаємопорозуміння між народами".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

СУБОТА, 7-го КВІТНЯ 1973 року

НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори В-ва св. Володимира — 130 Відд. о год. 6-ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Схід 7-ма вул. — Ю. Юрків, секр.

НЕДІЛЯ, 8-го КВІТНЯ 1973 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збирання членських вкладок за місяць квітень від членів Т-ва Дністер — 430 відділ, як слідує: 8 квітня, від год. 1-3 по пол. в УСТ Тризуб, 21 квітня, від год. 7-9 веч. в Укр. Домі при 23 і Браун вул. Проситься вирівняти вкладки. — Управа.

ТАРЗАН, Ч. 6913 Банди ти стріляють до Тарзана

Тарзан знепритомніє в 20 секунд після того, як вколять його наші високоякісні кульки! Коли наш вождь хоче мати його живим, то мусимо забрати його від урурів — живим!

Ми, урурські приятелі, не будемо ждати! Коли ви не хочете більше купувати наше золото, то зроблять це інші купці!

З-з-зу-т-т-